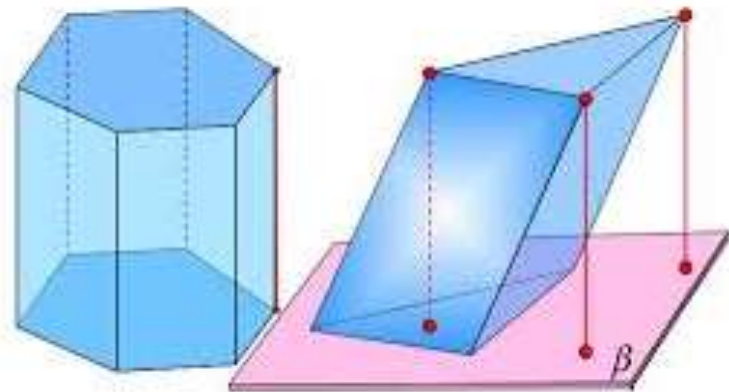

Сабақтың тақырыбы:

ПРИЗМАНЫҢ КӨЛЕМІ

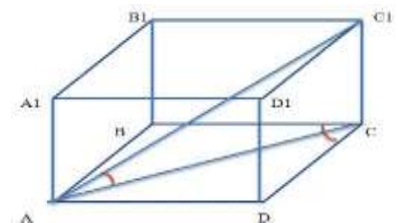

САБАҚТЫҢ МАҚСАТЫ:

Призманың көлемін
табуды үйрену

БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙІ

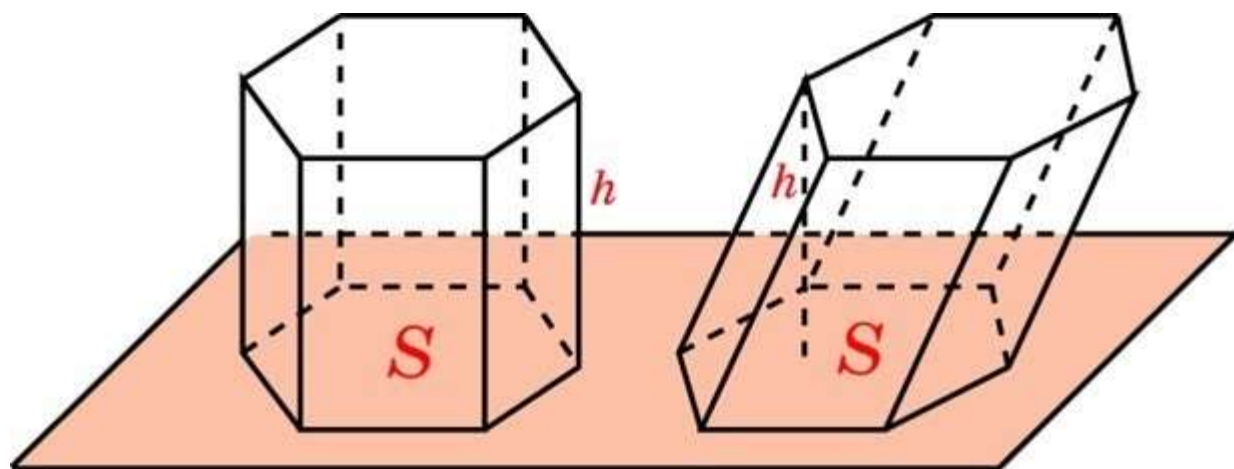
Дағдылар	Жетістік критерийлері
<i>Білу және түсіну</i>	Призманың көлемін табу формуласын біледі.
<i>Білімін қолдану</i>	Призманың көлемін табу формуласын қолдана алады.

Призманың көлемін оның табан ауданын биіктігіне көбейту арқылы табуға болады.

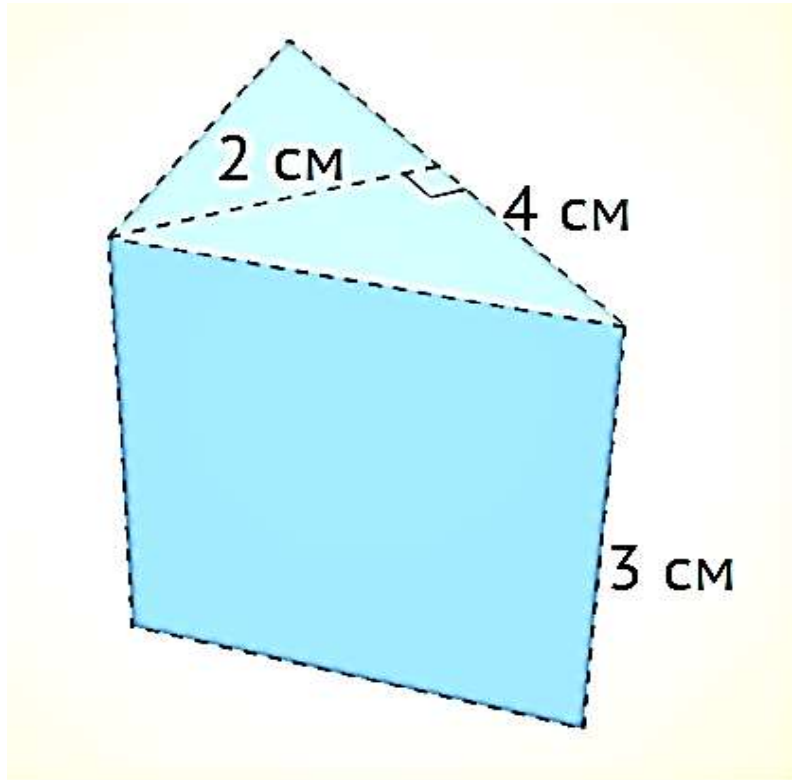
$$V = Sh,$$

мұнда S – табан ауданы және h – призма биіктігі.

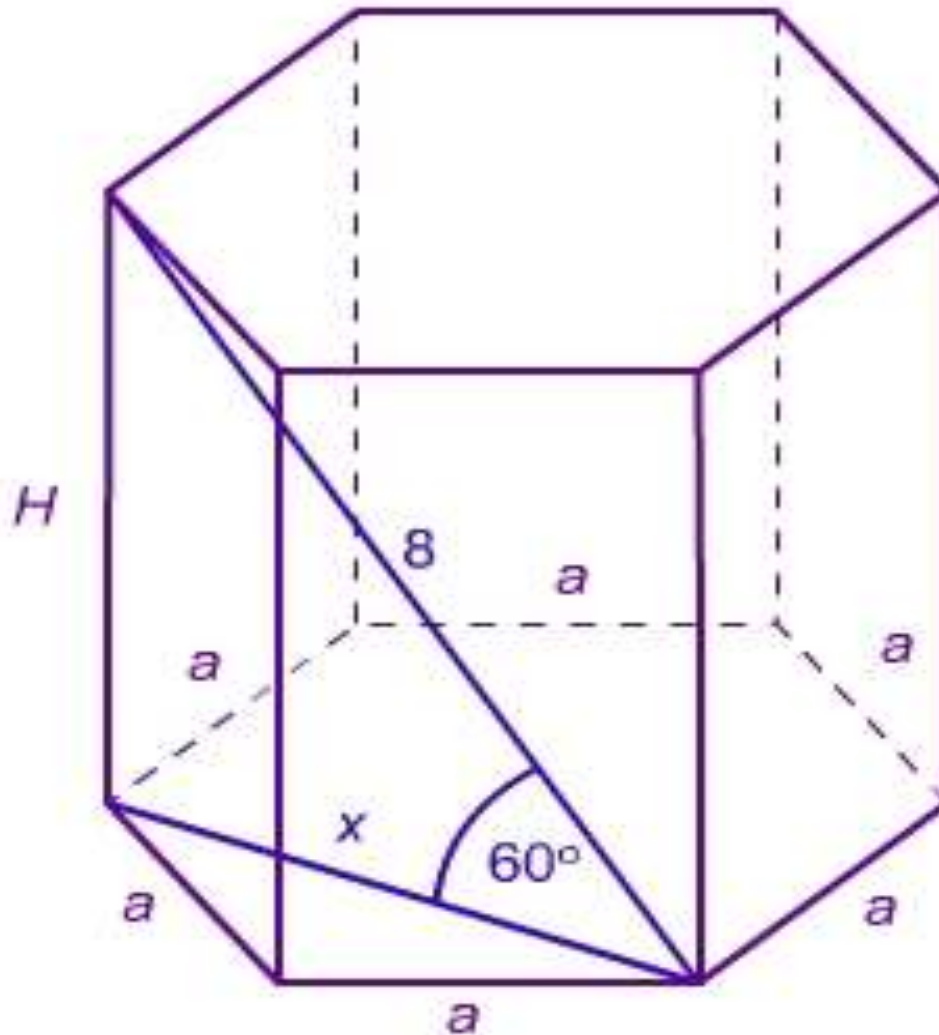
$$V = S \cdot h$$

Призманың көлемін есептеңіз.

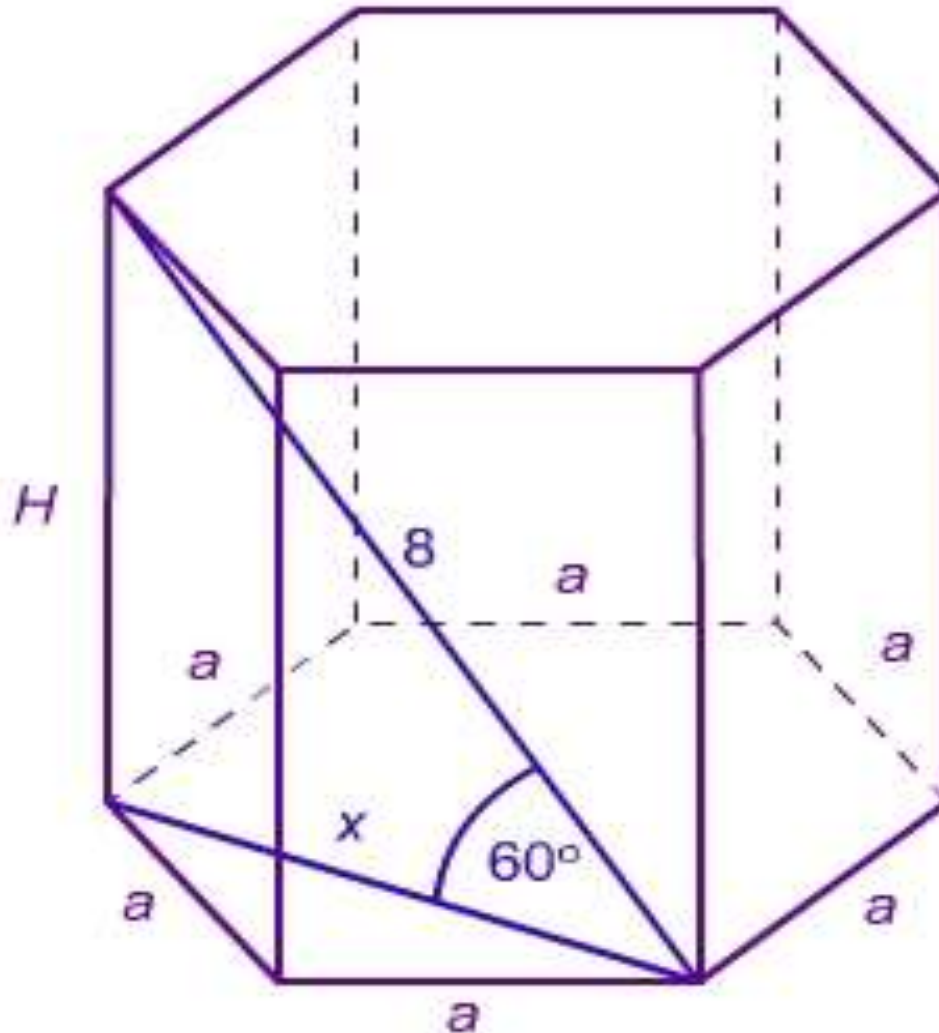

Жауабы: 12 см^3

№3. Берілген призманың көлемін табыңыз.

№4. Берілген призманың көлемін табыңыз.

Жауабы: 96 куб. бірлік

Тік параллелепипедтің табаны –сүйір бұрышы 60^0 -қа тең болатын ромб. Ромбтың кіші диагоналі мен призманың кіші диаоганалінің арасындағы бұрышы 60^0 -қа тең. Ромбтың кіші диагоналі 6-ға тең. Параллелепипедтің көлемін табыңыз.

Жауабы:

?

Табанның ұзындығы 0,8м және ені 37,5 см болатын тікбұрышты параллелепипед пішіндес аквариумдегі судың сыйымдылығы 0,18 м³. Аквариумнің биіктігін табыңыз.

Жауабы:

?

Пирамида көлемі

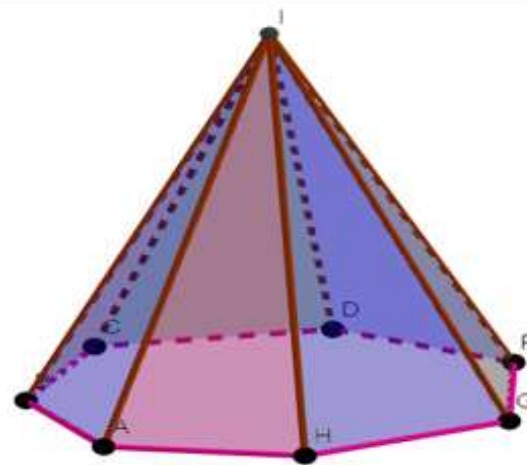
Пирамида

Площадь боковой поверхности: $S_{\text{Бок}} = \frac{1}{2} P_{\text{Осн}} l$

(l - апофема).

Площадь полной поверхности: $S_{\text{Полн}} = S_{\text{Бок}} + S_{\text{Осн}}$

Объем пирамиды: $V_{\text{Пирамиды}} = S_{\text{Осн}} h$

Пирамида

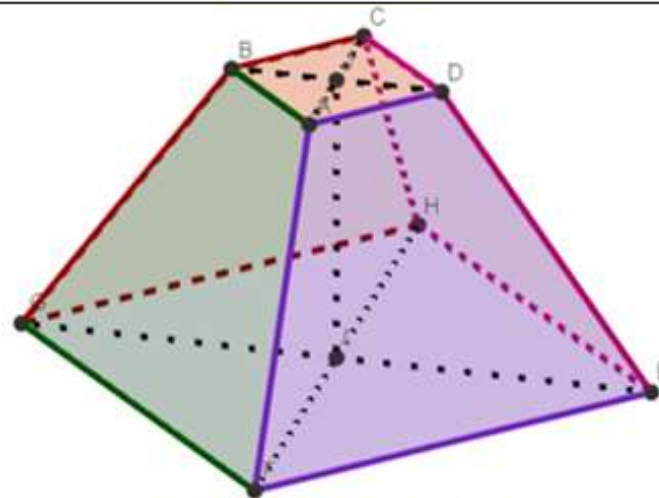
Усеченная пирамида

Площадь боковой поверхности: $S_{\text{Бок}} = \frac{P_1 + P_2}{2} l$

Площадь полной поверхности: $S_{\text{Полн}} = S_{\text{Бок}} + S_{\text{Осн}}$

Объем усеченной пирамиды:

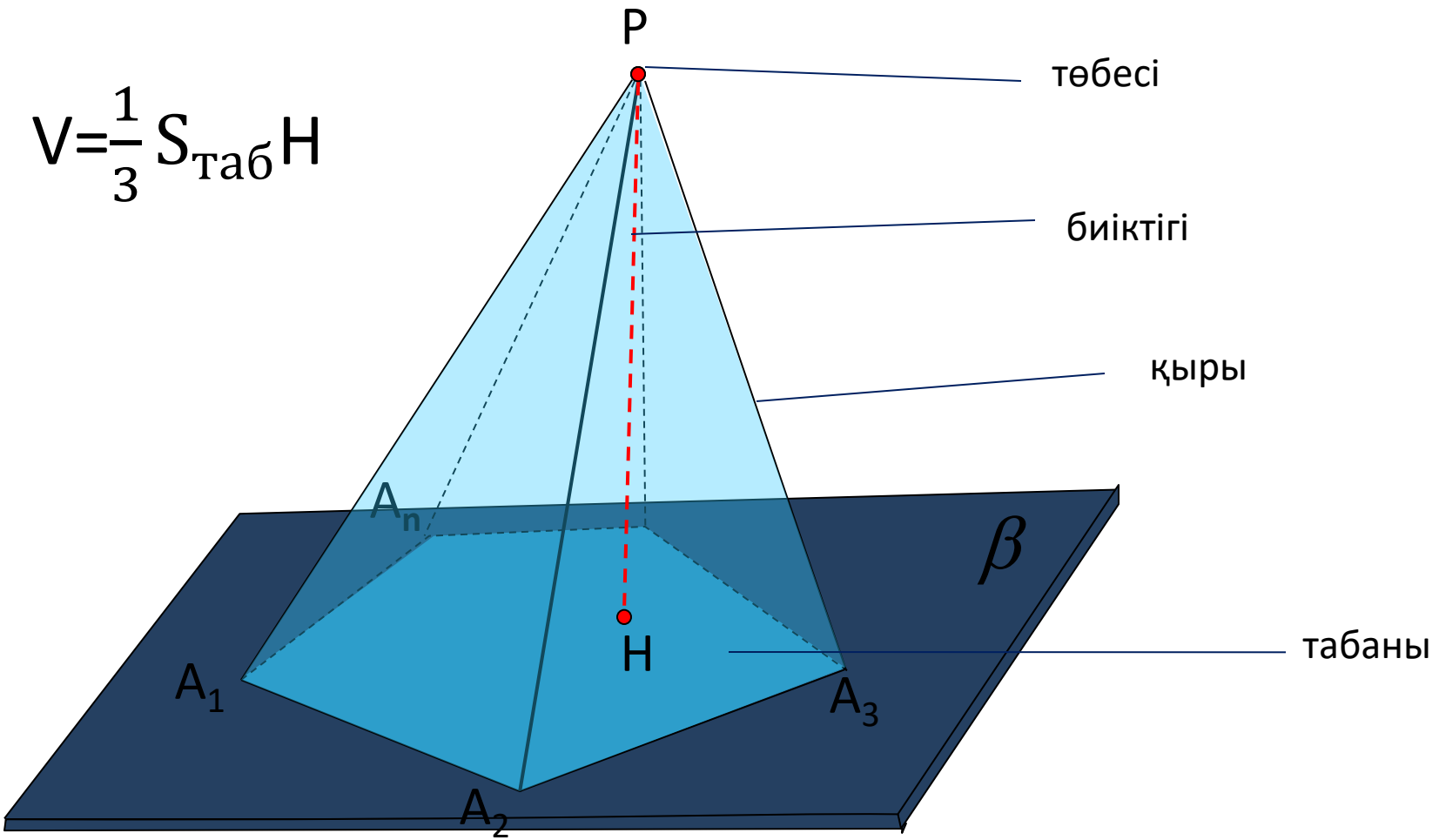
$$V_{\text{Усеч.Пир}} = \frac{1}{3} h (S_1 + \sqrt{S_1 S_2} + S_2)$$

Усеченная пирамида

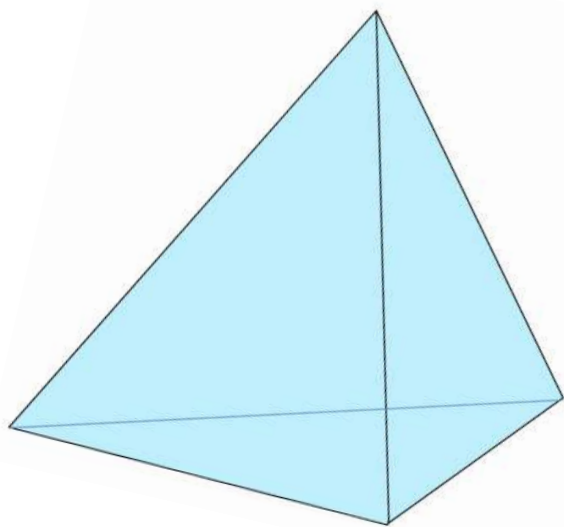
Пирамиданың көлемі оның табанының ауданы мен пирамида биіктігінің көбейтіндісінің үштен бір бөлігіне тең.

$$V = \frac{1}{3} S_{\text{таб}} H$$

Үшбұрышты пирамиданың төбесіндегі барлық екі жақты бұрыштары тік, ал пирамиданың қырлары 5; 6; 7. Пирамиданың көлемін табыңыз.

Жауабы:

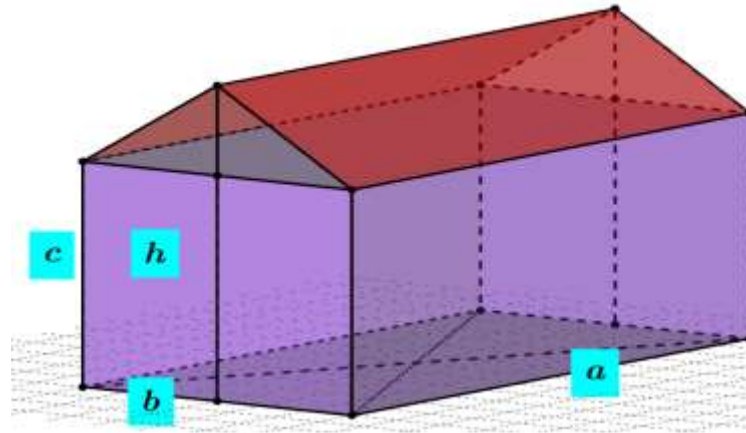
Пирамиданың табаны – ауданы 81-ге тең тіктөртбұрыш. Пирамиданың екі жағы табанына перпендикуляр, ал қалған екі жағы табанымен 30° және 60° бұрыш жасайды. Пирамиданың көлемін табыңыз.

Жауабы:

№1. Табаны гипотенузасы $8\sqrt{2}$ –ге тең тік бұрышты үшбұрыш болатын тік призма берілген. Катет арқылы өтетін бүйір жақтың диагоналі 10-ға тең. Призманың көлемін табыңыз. Жауабы: 192.

№5. Қиық пирамиданың биіктігі 10-ға тең. Қиық пирамиданың табандарының біреуі қабырғалары 27; 29 және 52, ал екіншісі периметрі 72 –ге тең болатын үшбұрыштар. Қиық пирамиданың көлемін табыңыз. Жауабы: 1900.

№2. Тік бұрышты пішіндес және шатырының екі құламасының арасындағы бұрыш тік болатын сарайдың сыйымдылығын табыңыз. Мұндағы: сарайдың ұзындығы $a=12,5$ м, ені $b=7,6$ м, қабырғаларының биіктігі $c=7,3$ м. Жауабы: 874.

№4. Әрбір жұмысшы орта есеппен 80 кг көтере алады. Ал емен ағашының тығыздығы 800 кг/м^3 деп есептеледі. Өлшемдері $6,5 \text{ м} \times 30 \text{ см} \times 4,5 \text{ дм}$ болатын Емен бөренесін тасымалдау үшін қанша жұмысшы қажет? Жауабы: 9.

№5. Саяжай участкесінде пирамида пішіндес үйдің биіктігі 8 м-ге тең. Төбесінің ұшынан 3 м қашықтықта еденге параллель және ауданы 27 м^2 -қа тең үйдің төбесі салынған. Саяжайдағы үйдің көлемін табыңыз. Жауабы: 485 м^3 .